Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, judecător – Ciumac Vitalii
Dosarul nr. 3a-1755/25
2-2304422-02-3a-20052025

D E C I Z I E
dispozitiv

22 octombrie 2025 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

a examinat în ședință publică, apelul declarat de Marin Ion împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 29 noiembrie 2025, adoptată în cauza, la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Marin Ion împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea recalculării pensiei.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de Marin Ion.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 29 noiembrie 2023.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, judecător – Ciumac Vitalii
Dosarul nr. 3a-1755/25
2-2304422-02-3a-20052025

D E C I Z I E

22 octombrie 2025 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

examinând în ședință publică, apelul declarat de Marin Ion împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 29 noiembrie 2025, adoptată în cauza, la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Marin Ion împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea recalculării pensiei,

a c o n s t a t a t:

**Pretențiile din acțiune**

La 26 decembrie 2022, Marin Ion s-a adresat cu cererea de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând obligarea CTAS Căușeni și CNAS să modifice decizia din 14 octombrie 2014 și ca urmare să fie inclus în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei ca funcționar public stagiul de lucru 07 aprilie 1988 – 15 iunie 1991 (3 ani, 2 luni, 8 zile) ca secretar eliberat de comitetul raional de partid Căușeni al PCM în organizația primară de Partidul al Combinatului Agroindustrial de producere, colectare și prelucrare a poamei Căușeni, cât și recalcularea și achitarea pensiei pe perioada 17 octombrie 2012-16 octombrie 2014.

În motivarea cererii a indicat că în anul 2012 a depus o cerere cu privire la stabilirea pensiei ca funcționar public, fiind prezentat carnetul de muncă, unde în pct. 13 s-a indicat că reclamantul a fost concediat din Combinatul Agroindustrial de producere, colectare și prelucrare a poamei Căușeni, iar pct. 14 indicat că pe data de 07 aprilie 1988 a fost întărit secretar eliberat din comitetul raional de Partid Căușeni al PCM în organizația primară de partid al Comitetului Agroindustrial de producere, colectare și prelucrare a poamei Căușeni unde a activat până la data de 15 iunie 1991 - 3 ani, 2 luni, 8 zile, unde prin înscrisul din pct. 15 din carnetul de muncă a fost eliberat din funcția de secretar prin dispoziția comitetului raional de partid Căușeni.

Reclamantul a menționat că perioada nominalizată a fost remunerate de către comitetul raional de partid al PCM, însă i-a fost refuzat, motivând că nu are stagiu de 15 ani de muncă necesar pentru stabilirea pensiei ca funcționar public.

Astfel, prin decizia CTAS Căușeni din 14 octombrie 2024, i-a fost stabilită pensia ca funcționar public, în stagiu de cotizare fiind luat stagiu de lucru în Inspectoratul de Stat al muncii, dar nu a fost luat stagiu de lucru ca secretar eliberat de Comitetul raional al Partidului Comunist al Moldovei în organizația primară de partid la Combinatul Agroindustrial de producere, colectare și prelucrare a poamei Căușeni - 3 ani, 2 luni și 8 zile a perioadei de lucru de pe data de 07 aprilie 1988 până la data de 15 iunie 1991.

Reclamantul consideră că acest fapt este ilegal, dat fiind faptul că conform pct. 13 lit. h) al Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plata pensiilor funcționarilor publici (*aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 412 din 22 aprilie 2004*), stagiul de cotizare în serviciul public include perioadele de activitate în funcții remunerate în aparatele, comitetelor raionale ale Partidului Comunist al Moldovei până la data de 27 august 1991.

De asemenea, aspectele refuzului contravin pct. 1 subpunct 1. 3. lit. e) din anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 412 din 22 aprilie 2004, conform căruia în lista organelor de partid și a funcțiilor din cadrul cărora, potrivit art. 47 lit. g) a Legii nr. 156 din 14 octombrie 998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, (anexa nr. 3

la HG nr. 412/2004) e inclusă și funcția de secretar. S-a menționat că a lucrat funcția de secretar până la data de 15 iunie 1991.

Precum și contravine art. III din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011, prin care a fost modificat art. 44 din Legea nr. 156 din 14 noiembrie 1998, conform cărora începând cu 01 iulie 2011, pentru funcționarii publici se stabilește vârsta de pensionare de 57 de ani și 6 luni pentru bărbați și în fiecare an ulterior, vârsta de pensionare se majorează conform tabelului nr. 6, până la atingerea vârstei de pensionare prevăzute la art. 41 alin. (1).

Totodată conform tabelului nr. 6, reclamantul fiind născut la 17 octombrie 1954, vârsta de pensionare de 58 de ani a împlinit la data de 17 octombrie 2012, având la acel moment stagiu de cotizare în serviciul public de 16 ani, 2 luni și 29 zile (13 ani, 21 zile lucrați în Inspecția de Stat al muncii și 3 ani, 12 luni și 8 zile lucrați în calitate de secretar de stat). Includerea în stagiu ca secretar eliberat (3 ani, 2 luni, 8 zile) menționat mai sus, în stagiu de cotizare ca funcționar public, conform legislației în vigoare privind pensionarea cetățenilor Republicii Moldova revine Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Reclamantul a indicat faptul că în această speță este relevant art. 1 al Legii 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, iar scopul ei constă în asigurarea unui sistem de pensii echitabil și sustenabil, care să garanteze un trai decent pentru beneficiarii de pensii, iar conform art. 10, 11 Cod civil, CTAS Căușeni trebuia să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună credință, în acord cu legea cu bunele moravuri și buna credință.

Suplimentar, reclamantul susține că la cererea prealabilă înregistrată de CTAS Căușeni pe data de 18 iulie 2022 cu nr. 3/22, intimatul prin răspunsul din 04 august 2022 cu nr. 3/22, a refuzat reexaminarea pensiei, motivând prin faptul că perioada de activare de la 07 aprilie 1988-15 iunie 1991, în funcție de secretar eliberat al comitetului de partid al CAI Căușeni nu poate fi inclusă în stagiul ca funcționar public în conformitate cu pct. 13 lit. h) din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plata pensiilor funcționarilor publici aprobat prin HG nr. 41 din 22 aprilie 2004.

Acest fapt îl consideră nelegitim și nefondat, or, după cum s-a menționat supra reclamantul a activat ca secretar eliberat fiind remunerat de către comitetul raional Căușeni al Partidului Comunist al Moldovei, fiind inclus în statele de personal al CR Căușeni al PCM, dar locul de activitate fiind inclus în statele de personal al CR Căușeni al PCM, respectiv locul de activitate fiind Combinatului Agroindustrial producere, colectare și prelucrare a poamei Căușeni, ce se confirmă prin certificatul de arhivă nr. 01-21/2019 din 07 iunie 2012 și statele de personal al lucrătorilor eliberați al organizațiilor primare de partid pe anii 1989-1991, ce se găsesc în dosarul de pensionare, cât și prin certificatul de arhivă nr. 222/04-12 din 26 iulie 2022.

Refuzul CTAS Căușeni cu privire la anularea propriei decizii a fost contestat la CNAS, care prin răspunsul nr. 2191/22 din 24 noiembrie 2022 (primit la 25 noiembrie 2022) a respins contestația depusă.

Deci, reclamantul consideră nelegitim refuzul CNAS deoarece scopul legislației cu privire la pensionare, inclusiv Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii și Legea nr. 489 din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, constă în asigurarea unui sistem de pensii echitabil și sustenabil, care să garanteze un trai decent pentru beneficiarii de pensii, dreptul la pensie nu poate fi cedat, total sau parțial și el este imprescriptibil potrivit căruia dreptul la pensie nu se prescrie.

În context, susține că potrivit art. 2 alin. (2) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii și art. 3 lit. h) al Legii nr. 489 din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, dreptul la pensie este imprescriptibil.

**Soluția instanței de fond**

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 29 noiembrie 2023, a fost admisă acțiunea depusă de Marin Ion și respectiv obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil, prin care să recalculeze și să-i achite, începând cu 14 octombrie 2014, pensia lui Marin Ion, cu includerea în aceasta a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei 07 aprilie 1988-15 iunie 1991.

**Solicitarea din apel**

La 21 decembrie 2023, Marin Ion a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 29 noiembrie 2023, solicitând casarea parțială a hotărârii primei instanțe în ceea ce privește stabilirea perioadei de recalculare și emiterea unei noi soluții prin care CNAS să fie obligată să modifice decizia din 14 octombrie 2014, incluzând perioada de cotizare 07 aprilie 1988 - 16 iunie 1991 în calitate de funcționar public și să recalculeze și să achite pensia cuvenită pentru perioada 17 octombrie 2012 – 16 octombrie 2014.

În motivarea cererii de apel a fost menționat că instanța de fond a reținut eronat perioada pentru care urma să fie recalculată pensia.

Astfel, prin cererea inițială, apelantul a solicitat expres obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să modifice decizia din 14 octombrie 2014, prin includerea în stagiul de cotizare a perioadei 07 aprilie 1988 – 16 iunie 1991, desfășurată în calitate de funcționar public și recalcularea pensiei pentru intervalul 17 octombrie 2012 – 16 octombrie 2014.

De altfel, apelantul susține că potrivit dispozițiilor art. 44 din Legea nr. 156/1998, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 56/2011, vârsta de

pensionare pentru funcționarii publici aferentă anului 2012 era de 58 de ani, or, fiind născut la 17 octombrie 1954, acesta a împlinit vârsta legală de pensionare la 17 octombrie 2012.

La aceeași dată, apelantul deținea un stagiu total de cotizare de 16 ani, 2 luni și 30 de zile, incluzând atât perioada 07 aprilie 1988 - 16 iunie 1991 (3 ani, 2 luni și 9 zile), cât și activitatea desfășurată la Inspecția de Stat a Muncii (13 ani și 21 de zile). Stagiul necesar stabilirii pensiei era de 15 ani, condiție pe care apelantul o îndeplinea integral.

În aceste circumstanțe, apelantul consideră că dreptul său la pensie trebuia recunoscut începând cu data de 17 octombrie 2012, data la care erau întrunite atât condiția de vârstă, cât și cea de stagiu.

Prin urmare, consideră că obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale doar la recalcularea pensiei începând cu 14 octombrie 2014 contravine obiectului cererii inițiale și situației juridice reale a apelantului.

**Argumentele participanților la proces**

În ședința instanței de apel, Marin Ion a susținut cererea de apel și a solicitat admiterea acesteia precum a fost formulată.

Reprezentanții Casei Naționale de Asigurări Sociale și a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni, nu s-au prezentat și nu au înaintat cerere de amânare sau examinare a cauzei în lipsă, deși procedura de citare legală a fost respectată, motiv din care, pornind de la reglementările art. 239 alin. (2) Cod administrativ, Completul judiciar a dispus judecarea cauzei în absența participanților neprezenți.

**Aprecierea instanței de apel**

- *Cu referire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ:*

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În temeiul art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

În conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) și (2) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în

parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ). Acțiunea în constatare prezumă existența unui interes îndreptățit pentru constatarea solicitată. Acțiunea în constatare nu poate fi înaintată dacă reclamantul își poate sau și-ar putea revendica drepturile printr-o altă acțiune prevăzută la alin. (1), cu excepția situației când se urmărește constatarea nulității unui act administrativ individual sau normativ.

Potrivit art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Dispoziția art. 207 alin. (2) Cod administrativ, prevede că acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; c) la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209; e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17; f) nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 208 din Codul administrativ – procedura prealabilă; g) acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

În temeiul art. 209 alin. (1) și (2) Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art. 165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori

este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

La caz, analizând materialele cauzei în coroborare cu materialele dosarului administrativ, instanța de apel atestă că nu s-a constatat că: ar exista o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; ar exista o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare sau; la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209 Cod administrativ; acțiunea nu a fost semnată și depusă de Marin Ion, iar reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ.

Având în vedere că, în procesul examinării cererii de apel, nu au fost constatate circumstanțe care să determine inadmisibilitatea acțiunii, etapa verificării admisibilității fiind depășită, Completul consideră că litigiul urmează a fi examinat în fond, prin aprecierea argumentelor invocate și a probatoriului administrat.

- *Cu referire la fondul cauzei de contencios administrativ:*

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe atacată cu apel, prin prisma lucrărilor din dosar în raport cu prevederile legislației în vigoare, Completul judiciar statuează că apelul declarat este neîntemeiat și în conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (2) Cod administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Astfel, conform art. 219 alin. (1) - (3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din

acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Conform art. 220 alin. (1) Cod administrativ, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87-93.

Din conținutul art. 93 Cod administrativ, rezultă că fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

De asemenea, în conformitate cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

Astfel, potrivit art. 118 alin. (1) Cod de procedura civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar conform art. 122 alin. (1) din Cod, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În fapt, din înscrisurile cauzei și dosarul administrativ se atestă că la data de 08 iunie 2012, Marin Ion a depus cerere de stabilire a pensiei ca funcționar public, iar prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ștefan Vodă nr. 15460 din 15 iunie 2012, cererea i-a fost respinsă pe motiv că nu confirma un stagiu de cotizare realizat în funcție publică de cel puțin 15 ani.

Potrivit scrisorii nr. X-01/12-M1 din 25 septembrie 2012, în rezultatul examinării documentelor din dosarul de pensionare, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni a constatat că perioada de activitate în funcție de secretar al comitetului de partid al CAI Căușeni (*în domeniul producerii, preparării și prelucrării viței de vie*) de la 07 aprilie 1988 până la 15 iunie 1991 este introdusă în stagiul general, dar nu poate fi inclusă în stagiul de cotizare în serviciul public. Astfel invocând faptul că la data adresării – 08 iunie 2012, Marin Ion a confirmat un stagiu de cotizare în serviciu public de 12 ani 06 luni 04 zile, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a comunicat solicitantului că nu există temei legitim de a-i stabili pensie ca funcționar public.

În context, reieșind din decizia privind stabilirea pensiei din 14 octombrie 2014, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni i-a stabilit lui Marin Ion, pensia pentru limită de vârstă, calculată pentru un stagiu de cotizare realizat până la 01

ianuarie 1999 în mărime de 8 ani, 3 luni și 8 zile, astfel, Casa Teritorială i-a stabilit lui Marin Ion, pensia pentru limită de vârstă, în sumă de 3.230,33 lei.

Ulterior, la 18 iulie 2022, Marin Ion a înaintat cerere, cu privire la revizuirea soluției adoptate de autoritatea publică.

Drept răspuns, la 04 august 2022, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni i-a comunicat solicitantului Marin Ion că reexaminarea pensiei și modificarea deciziei din 2014 nu poate fi efectuată.

Prin cererea prealabilă înregistrată la 14 septembrie 2022, sub nr. M-1864/22, Marin Ion a solicitat anularea răspunsului din 04 august 2022 și modificarea deciziei privind stabilirea pensiei din 14 octombrie 2014. Or, prin răspunsul nr. M-1864/22 din 28 septembrie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a dispus anularea actului din 04 august 2022 și, respectiv, emiterea unei noi decizii prin care a refuzat examinarea cererii înaintate repetat, la 18 iulie 2022.

La 01 noiembrie 2022, sub nr. M-2191/22, a fost înregistrată cererea lui Marin Ion, prin care a solicitat repetat modificarea decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni din 14 octombrie 2014, privind stabilirea pensiei.

Astfel, prin răspunsul nr. 2191/22 din 22 noiembrie 2022, solicitantului i-a fost comunicat că actul administrativ emis la 14 octombrie 2014, nu mai produce efecte juridice, din motiv că nu mai este valabil, or, la data de 02 noiembrie 2016, în baza cererii depuse de Marin Ion, a fost emisă o nouă decizie de stabilire a pensiei, care nu a fost contestată.

La caz, invocând dezacord cu soluția organului abilitat, Marin Ion s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând obligarea CTAS Căușeni și CNAS să modifice decizia din 14 octombrie 2014 și ca urmare să fie inclus în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei ca funcționar public, stagiul de lucru 07 aprilie 1988 – 15 iunie 1991 (3 ani, 2 luni, 8 zile) ca secretar eliberat de comitetul raional de partid Căușeni al PCM în organizația primară de Partidul al Combinatului Agroindustrial de producere, colectare și prelucrare a poamei Căușeni, cu recalcularea și achitarea pensiei pe perioada 17 octombrie 2012-16 octombrie 2014.

Fiind învestită cu soluționarea cauzei în fond, prin hotărârea din 29 noiembrie 2023, Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani a admis acțiunea depusă de Marin Ion și respectiv obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil, prin care să recalculeze și să-i achite, începând cu 14 octombrie 2014, pensia lui Marin Ion, cu includerea stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei 07 aprilie 1988-15 iunie 1991.

Cu referire la normele legale aplicabile la caz este de menționat că, potrivit art. III din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 (*prin care a fost modificat art. 44 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998*), începând cu 01 iulie 2011, pentru funcționarii publici se stabilește vârsta de pensionare de 57 ani și 6 luni pentru bărbați și în

fiecare an ulterior, vârsta de pensionare se majorează conform tabelului nr. 6, până la atingerea vârstei de pensionare prevăzut la art. 41 alin. (1).

Conform art. 1 al Legii 156 din 14 octombrie 1998 „*privind sistemul public de pensii*", prezenta lege stabilește cadrul legal al funcționării sistemului public de pensii, iar scopul ei constă în asigurarea unui sistem de pensii echitabil și sustenabil, care să garanteze un trai decent pentru beneficiarii de pensii.

Conform pct. 20 și 21 din Hotărârea Guvernului nr. 417 din 03 mai 2000 „*despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei*", stagiul de cotizare se stabilește în baza documentelor eliberate de la locul de muncă, serviciu, studii sau altei activități, care se includ în stagiul de cotizare, sau a documentelor eliberate de organizațiile ierarhic superioare, precum și de instituțiile de arhivă. Stagiul de cotizare, realizat înainte de intrarea în vigoare a Legii privind pensiile și până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale, se confirmă prin carnetul de muncă sau pe baza altor documente, eliberate în modul stabilit.

După introducerea evidenței individuale de asigurări sociale stagiul de cotizare se determină în baza datelor din codul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

Conform pct. 22 din Regulamentul enunțat, actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, prevăzut la pct. 21 alin. (1), este carnetul de muncă, în lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte și imprecise sau în care lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverințele, extrasele din ordine, conturile personale, statele de salarii, legitimații, referințe, contractele și acordurile de muncă în scris având note referitoare la realizarea acestora, foile matricole și listele-formular, carnetele de membru al arteluriilor cooperatiste de producție și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă.

Potrivit pct. 23 din Regulament, perioada de desfășurare a muncii individuale se include în stagiul de cotizare în baza documentelor ce certifică plata contribuțiilor de asigurări sociale.

Din circumstanțele și probele enunțate supra, se deduce incontestabil că în baza certificatului de arhivă nr. 01-21/219 din 07 iunie 2012, Marin Ion a fost numit în funcția de secretar eliberat al comitetului de partid al Combinatului Agroindustrial pentru producerea, colectarea și prelucrarea poamei „Căușeni" începând cu 07 aprilie 1988.

Reieșind din decizia privind stabilirea pensiei din 14 octombrie 2014, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni i-a stabilit lui Marin Ion, pensia pentru limită de vârstă, calculată pentru un stagiu de cotizare realizat până la 01 ianuarie 1999 în mărime de 8 ani, 3 luni și 8 zile, astfel, Casa Teritorială i-a stabilit lui Marin Ion, pensia pentru limită de vârstă, în sumă de 3.230,33 lei.

Astfel, la 10 ianuarie 2023, Marin Ion s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale cu o cerere prin care și-a exprimat dezacordul cu decizia privind stabilirea pensiei ca funcționar public, cu un stagiu total de cotizare de 42,8 ani, inclusiv în serviciul public de 17,1 ani, realizat până la 02 noiembrie 2016.

La caz, Colegiul judiciar consideră corectă concluzia instanței de fond cu referire la netemeinicia afirmațiilor autorității publice pârâte, precum că conform dosarului de pensionare, Marin Ion în perioada 07 aprilie 1988 – 15 iunie 1991 a activat în funcție de secretar al comitetului de partid al CAI Căușeni în domeniul producerii, preparării și prelucrării strugurilor, or, conform deciziei Curții Supreme de Justiție nr. 3ra-369/17 din 26 aprilie 2017 (*Petru Balan vs CNAS*) noțiunea „secretar,, din pct. I subpunctul 1. 3 lit. c) din anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 412 din 22 aprilie 2004, urmează a fi utilizată în sens larg și include în sine și funcții „secretar eliberat”.

Totodată conform pct. 1 subpunct 1. 3. lit. e) din anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 412 din 22 aprilie 2004, în lista organelor de partid și a funcțiilor din cadrul cărora, potrivit art. 47 lit. g) a Legii din 14 octombrie 1998 „*privind pensiile de asigurări sociale de stat*” (anexa nr. 3 la HG nr. 412/2004) este inclusă în funcția de secretar.

În context, instanța reliefează că dreptul social la beneficierea de pensie pentru vechimea în muncă, inclusiv cu recalcularea acesteia, în dependență de majorarea salariului deputatului în exercițiu, are valoare economică incontestabilă.

Completul de judecată subliniază că potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, atunci când un stat instituie prin lege acordarea automată a unei prestații sociale, indiferent dacă aceasta depinde ori nu de plata prealabilă a contribuțiilor, cadrul normativ respectiv generează un „interes patrimonial” protejat de art. 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție pentru toate persoanele care îndeplinesc condițiile legale. Astfel, Curtea a subliniat că aplicabilitatea art. 1 al Protocolului nr. 1 nu este condiționată exclusiv de existența unei legături între prestațiile sociale și obligația de a plăti contribuții sau impozite (*Gaygusuz c. Austria, hotărârea din 16 septembrie 1996, și Willis c. Regatul Unit, hotărârea din 11 iunie 2002*).

În continuare, instanța consideră relevante și constatările Curții Constituționale din Hotărârea nr. 9 din 30 martie 2004, potrivit cărora dreptul subiectiv născut în temeiul unei legi anterioare nu poate fi afectat de reglementări adoptate ulterior. Legea nouă nu poate produce efecte asupra situațiilor juridice deja constituite, întrucât o asemenea aplicare retroactivă ar contraveni art. 22 din Constituție. Regula generală este aceea că legiuitorul poate modifica regimul juridic viitor al unui drept, îl poate transforma sau chiar suprima, însă nu poate anula mecanismul prin care legea anterioară a instituit dreptul și efectele sale consumate. Această

concluzie este coroborată de art. 6 Cod civil, care consacră explicit principiul neretroactivității legii civile.

Curtea Constituțională a reținut, în aceeași hotărâre că anumite prevederi care au eliminat sau redus nivelul de protecție socială anterior dobândit contravin principiului neretroactivității și afectează însăși substanța dreptului. Dat fiind că actele Curții Constituționale sunt, potrivit art. 28 alin. (1) din Legea nr. 317/1994, obligatorii și executorii pe întreg teritoriul țării, instanța subliniază că autoritatea pârâtă avea obligația de a examina cererea reclamantului în lumina acestor principii, respectiv cu respectarea faptului că nicio lege nouă nu poate desființa modalitatea de calcul și de acordare a dreptului social instituit anterior, inclusiv în ceea ce privește recalcularea acestuia în funcție de modificările ulterioare ale condițiilor salariale.

În consecință, instanța de apel relevă că esența dreptului reclamantului la pensie nu se limitează la cuantumul procentual al prestației raportat la o anumită bază de calcul, ci include și periodicitatea recalculării, formula de determinare și conținutul global al pensiei, astfel cum au fost stabilite de legea aplicabilă la momentul nașterii dreptului. Excluderea unei persoane care a dobândit anterior un drept de la modalitatea de calcul prevăzută de legea în vigoare la acea dată nu este admisibilă atunci când această excludere afectează substanța dreptului și privează persoana de prestația socială la care era îndreptățită în mod legitim.

În speță, instanța de apel reține că dreptul subiectiv a lui Marin Ion, dobândit în calitatea sa de secretar eliberat în Comitetul raional de partid Căușeni al Partidului Comunist al Moldovei, în cadrul organizației primare de partid a Combinatului Agroindustrial de producere, colectare și prelucrare a poamei Căușeni, a fost constituit în conformitate cu legislația în vigoare la momentul exercitării funcției și nu poate fi înlăturat sau anulat prin reglementări ulterioare.

În aceste circumstanțe, includerea perioadei 07 aprilie 1988 – 15 iunie 1991 în stagiul de cotizare necesar pentru stabilirea pensiei ca funcționar public, reprezintă o consecință firească a protecției dreptului deja dobândit, iar drept urmare, Casa Națională de Asigurări Sociale urmează să emită actul administrativ individual favorabil în sensul recalculării și achitării, pensiei reclamantului Marin Ion, cu includerea în ea a stagiului de cotizare indicat supra.

Totodată, cu referire la pretențiile exprimate de către Marin Ion în cererea de apel, în sensul obligării autorității să recalculeze și să achite pensia cuvenită, pentru perioada 17 octombrie 2012 – 16 octombrie 2014, Completul de judecată menționează că reieșind din art. 33 alin. (5) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 „*privind sistemul public de pensii*”, noile drepturi la pensie se acordă începând cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea şi actele necesare la organul de asigurări sociale. În cazul transferării la altă categorie de pensie

prevăzută de prezenta lege, termenul de transfer se stabileşte conform art.11 alin. (2).

De altfel, instanța de apel reține că potrivit art. 33 alin. (5) din Legea nr. 156/1998, drepturile la pensie se acordă exclusiv începând cu luna următoare depunerii cererii și a actelor necesare, iar în cazul transferului la o altă categorie de pensie, termenul se stabilește conform art. 11 alin. (2) din aceeași lege.

În corelație cu circumstanțele de fapt constatate, întrucât legea nu permite acordarea retroactivă a noilor drepturi pentru perioade anterioare formulării cererii, instanța de apel reține că, solicitarea privind recalcularea și plata pensiei pentru perioada 17 octombrie 2012 – 16 octombrie 2014 este nefondată.

Totodată, instanța reține că pensia pentru limită de vârstă a lui Marin Ion a fost deja recalculată prin decizia din 02 noiembrie 2016, act în care s-a reținut și perioada cuprinsă între 07 aprilie 1988 – 15 iunie 1991, care nu a fost contestat, ceea ce înlătură orice pretenție suplimentară pentru perioada solicitată.

Subsidiar, deși instanța de apel atestă că prima instanță nejustificat a conchis că urmează a-i fi recalculată pensia, începând cu 14.10.2014, însă având în vedere faptul că apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost declarat ca inadmisibil, deoarece nu a fost depusă motivarea apelului și învederând prevederile art. 373 alin. (6) Cod de procedură civilă, precum și faptul că Marin Ion la fel a depus apel, instanța de apel nu va interveni în hotărârea primei instanțe, pentru a nu-i crea o situație mai dificilă în propriul apel.

În alt sens, instanța de apel reține că contrar normelor de drept care reglementează sarcina probațiunii în contencios administrativ conform art. 93 alin. (1) Cod administrativ, apelantul nu a adus careva probe în susținerea pretențiilor în instanța de apel, deși instanța a creat părților condiții obiective pentru realizarea drepturilor sale procedurale.

De asemenea, Completul judiciar mai consideră important de remarcat faptul că apelantul utilizând calea de atac, în limite legale nu a prezentat în instanța de apel probe, pe care nu a avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că argumentele invocate de către apelant sunt nefondate și combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarate de Marin Ion și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de Marin Ion.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 29 noiembrie 2023.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei